

ВСТУП

1. Історія України.

2. Анотація навчальної дисципліни.

Програму підготовчих курсів з дисципліни «Історія України» на 2019–2020 навчальний рік (її зміст, структуру та логіку курсу) для слухачів підготовчого відділення розроблено з урахуванням вимог чинної програми з історії України для 7-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої Міністерством освіти та науки України (наказ № 1689 від 03.12.2013).

2.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі спеціальності.

Нормативна навчальна дисципліна «Історія України» є обов'язковою дисципліною для вступників спеціальність «Видавнича справа та редагування» для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» з базовою загальною середньою освітою.

3. Тип. Дисципліна «Історія України» є нормативним курсом для слухачів Оптико-механічного коледжу, викладається упродовж двох тижнів в обсязі **100 акад. год.**, з них теоретичних занять – 34 год., контрольних робіт – 2 год., самостійна робота – 64 год. Формою підсумкового контролю є підсумкове тестування.

4. Термін вивчення дисципліни – 2 тижні.

5. Мета і завдання навчальної дисципліни:

- систематизація знань з Історії України;
- ліквідація прогалин шкільної освіти, що можуть мати місце за рахунок варіативності програм з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів;
- підготовка слухачів до складання вступного тестування з Історії України вступниками для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» з базовою загальною середньою освітою.

Після завершення навчання випускники підготовчого відділення повинні

знати:

- сутність основних проблем історії України;
- головні джерела вивчення вітчизняної історії;
- основні проблеми етногенезу української нації;
- основні періоди історичного розвитку української нації, етапи формування її державності;
- суспільно-політичні, економічні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- головні події, що вплинули на хід історії України;
- найважливіші історичні документи, що були прийняті у різні історичні періоди;
- діяльність визначних історичних осіб та основних політичних партій.

вміти:

- працювати з першоджерелами, науковою та методичною літературою;
- аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку;
- користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу;
- аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою пошуку історичної істини;
- користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки;
- на основі вивчення історичних подій робити висновки і узагальнення, користуватись уроками минулого;
- застосовувати дані історичної науки для вирішення професійних завдань.

6. Методи викладання – репродуктивний, проблемно-орієнтаційний.

7. Методи оцінювання – поточне опитування, підсумковий тест.

8. Мова викладання – українська.

9. Система оцінювання знань слухачів підготовчого відділення у 2019/2020 навчальному році

№ п/п	тип завдань	номери завдань у тесті	кількість завдань цього типу	оцінка за правильну відповідь, число балів	максимальна оцінка за даний тип завдань
1	З вибором однієї правильної відповіді	1–16	16	1 – за кожну правильну відповідь	16
2	На встановлення відповідностей	17–19	3	1 – одна правильна відповідь 2 – дві правильні відповіді 3 – три правильні відповіді 4 – чотири правильні відповіді	12
3	На встановлення правильної послідовності	20–21	2	0 – не встановлено, або неправильно встановлено послідовність 1 – правильно позначено першу або останню подію за хронологією 2 – правильно позначено першу і останню подію 3 – правильно розташовано всі події в хронологічному порядку.	6
3	З множинним вибором	22–23	2	1 – за кожну правильну відповідь	6
усього 40 тестових балів					

Таблиця відповідності тестового бала, обрахованого за 40-бальною шкалою, екзаменаційній шкалі у 12 балів

Оцінка за іспит	Тестовий бал	Відсоток правильних відповідей
12	40	100%
11,5	39	97,5
11	38	95
10,5	36-37	90-92,5
10	34-35	85-87,5
9,5	31-32-33	77,5-82,5
9	28-29-30	70-75
8,5	25-26-27	62,5-67,5
8	22-23-24	55-60
7,5	19- ~~20~~ -21	47,5-52,5
7	17-18	42,5-45
6,5	15-16	37,5-40
6	13-14	32,5-35
5,5	11-12	27,5-30
5	9-10	22,5-25
4,5	7-8	17,5-20
4	5-6	12,5-15
не склав	1-2-3-4	менше 10%

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ РОЗДІЛ 1

ТЕМА 1. Початок формування людської цивілізації на території України ..... (2 год.)

Первісне суспільство. Перші державні утворення на території України. Поширення землеробства і скотарства. Скіфо-сарматська доба.

ТЕМА 2. Античні міста-колонії у Північного Причорномор'я. Походження слов'ян ..... (2 год.)

Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

ТЕМА 3. Виникнення, розвиток та занепад Київської Русі ..... (2 год.)

Утворення Київської держави. Походження назви «Русь». Князювання Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії. Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи. Суспільний устрій Київської держави у IX–X ст.

Початок правління князя Володимира. Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира. Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві. Розбудова Києва. «Руська правда». Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами. Політичний устрій. Основні верстви населення. Розвиток землеволодіння.

Київська держава за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів. Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Роздробленість Русі. «Слово о полку Ігоревім» – історичне джерело і літературна пам'ятка Давньої Русі. Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла. Освіта. Наука. Книжні пам'ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво.

ТЕМА 4. Галицько-Волинська держава ..... (2 год.)

Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави.

Вторгнення хана Батия на українські землі. Утворення Золотої Орди.

Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича. Правління короля Юрія I. Останні галицько-волинські князі.

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40–80-ті роки XIV ст. Волинь за правління Любарта. Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави.

ТЕМА 5. Українські землі у складі Великого Князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV–XV ст.)..... (2 год.)

Поширення влади польського короля на Галичину, а Великого князівства Литовського – на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель.

Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі.

Сільське господарство. Становище і повсякденне життя селянства. Магдебурзьке право.

Особливості розвитку культури українських земель у другій половині XIV–XV ст. Освіта. Юрій із Дрогобича. Початок українського книговидання.

ТЕМА 6. Українські землі в XVI ст..... (2 год.)

Виникнення українського козацтва.

Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа.

Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків.

Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591–1596 рр.

Умови розвитку культури. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання.

ТЕМА 7. Українські землі у першій половині XVII ст..... (2 год.)

Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків.

Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні.

Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. Повстання Т. Федоровича, І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637–1638 рр.

Митрополит П. Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії.

ТЕМА 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст..... (1 год.)

Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький.

Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави.

Збаразько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави – Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу. Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Відносини між Українською державою і Московією. Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654–1655 рр..

ТЕМА 9. Українські землі в 60–80-ті роки XVII ст..... (2 год.)

Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658–1659 рр. Конотопська битва. Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я 1667р. Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Запорізька Січ у складі Гетьманщини.

ТЕМА 10. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.(1 год.)

Гетьманщина наприкінці XVII – на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Повстання С. Палія. Українсько-шведський союз. Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. Становище в Україні після Полтавської битви. П. Орлик і його Конституція. Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду». Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія.

ТЕМА 11. Українські землі в другій половині XVIII ст..... (2 год.)

Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П.Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.

ТЕМА 12. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – у першій третині XIX ст..... (2 год.)

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення.

Україна в Російсько-турецькій війні 1806–1812 рр. та Російсько-французькій війні 1812 р. Азовське козацьке військо.

Початок національного відродження. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.

Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. «Руська трійця».

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830–1831 рр. і Україна.

ТЕМА 13. Соціально-економічне життя народу та український національний рух у першій половині XIX ст..... (1 год.)

Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса.

Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.

Селянські виступи під проводом У.Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848–1849 рр. в Австрійській імперії. Головна руська рада.

ТЕМА 14. Культурне життя в українських землях наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст..... (2 год.)

Особливості розвитку культури. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

ТЕМА 15. Модернізація українського суспільства у другій половині XIX ст.(1 год.)

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Ринкові відносини.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиренків.

Реформи адміністративно - політичного управління 60–70-х років XIX ст. у підросійській Україні.

ТЕМА 16. Національна ідея. Українофільський культурницький і політичний етапи визвольного руху ..... (2год.)

Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство. Український соціалізм. М. Драгоманов.

Націонал-демократична течія – галицькі народовці і київські старогромадівці.

ТЕМА 17. Суспільно-політичний рух в Україні у другій половині XIX ст.(2 год.)

Початок громадського руху наприкінці 50-х – у 60-х роках XIX ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50–60-х роках XIX ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863–1864 рр. і Україна.

Відродження громадського руху в 70–90-х роках. Громадський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х–90-ті роки XIX ст. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

ТЕМА 18. Культурне життя України в другій половині XIX ст. (2 год.)

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет. Наука. Наукові товариства. М. Грушевський. Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ, КОНТРОЛЬНИХ ЗАНЬ ТА
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин		
		теоретичні	контрольна робота, підсумкова атестація	самостійна робота слухача
ТЕМАТИЧНИЙ РОЗДІЛ 1				
1	Початок формування людської цивілізації на території України.	2		4
2	Античні міста-колонії Північного Причорномор'я. Походження слов'ян.	2		4
3	Виникнення, розвиток та занепад Київської Русі.	2		4
4	Галицько-Волинська держава.	2		4
5	Українські землі у складі Великого Князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV–XV ст.)	2		4
6	Українські землі в XVI ст.	2		4
7	Українські землі у першій половині XVII ст.	2		4
8	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.	1		4
9	Українські землі в 60–80-ті роки XVII ст.	2		4
10	Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.	1		3
11	Українські землі в другій половині XVIII ст.	2		3
12	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – у першій третині XIX ст.	2		3
13	Соціально-економічне життя народу та український національний рух у першій половині XIX ст.	1		3
14	Культурне життя в українських землях наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	2		3
15	Модернізація українського суспільства у другій половині XIX ст.	1		3
16	Національна ідея. Українофільський культурницький і політичний етапи визвольного руху.	2		3
17	Суспільно-політичний рух в Україні у другій половині XIX ст.	2		3
18	Культурне життя України в другій половині XIX ст.	2		4
19	Консультація перед іспитом	2		
20	Підсумкова атестація		2	
	ВСЬОГО	34	2	64

Загальний обсяг *100 год.*, у тому числі:

Теоретичні, консультація перед іспитом – *36 год.*

Підсумкова атестація – *2 год.*,

Самостійна робота слухача – *64 год.*

ТЕМАТИЧНИЙ РОЗДІЛ 1

Заняття 1. Початок формування людської цивілізації на території України. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі місця основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Киїк-Коба, Кирилівка, Мізин), територію розселення трипільців. Пояснювати історичні терміни та поняття: «Історичні джерела», «археологія», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «енеоліт», «бронзовий вік».

Література: основна: [1; 2]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 2. Античні міста-колонії Північного причорномор'я. Походження слов'ян (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі місце розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес).

Література: основна: [1; 2]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 3. Виникнення, розвиток та занепад Київської Русі. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі територіальні межі Русі за правління Олега, напрями військових походів князя Святослава. Пояснювати історичні терміни та поняття: «князь», «полюддя», «погости», «смерди», «ікони», «билини», «літопис», «мозаїка», «фреска». Характеризувати такі історичні постаті: Ігор, Ольга, Святослав. Розпізнавати на картосхемі Київське, Чернігівське, Переяславське князівства за доби роздробленості. Пояснювати історичні терміни та поняття: «роздробленість».

Література: основна: [1; 2]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 4. Галицько-Волинська держава. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі Галицько-Волинську державу за правління Данила Романовича, напрямки походів монголів на південно-західні землі Русі. Характеризувати такі історичні постаті: Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Юрій I Львович, Юрій II.

Література: основна: [1; 2]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 5. Українські землі у складі ВКЛ та інших держав (друга половина XIV – XV ст.) (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі різних держав, територію Кримського ханства. Характеризувати історичні постаті: Хаджі-Гірей. Пояснювати історичні терміни та поняття: «магдебурзьке право», «магістрат», «дума».

Література: основна: [1; 2]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 6. Українські землі в XVI ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях.

Пояснювати історичні терміни та поняття: «реформація», «контрреформація», «братства», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «клейноди», «шляхта», «панщина», «цехи», «дума».

Література: основна: [1; 2]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 7. Українські землі в першій половині XVII ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Пояснювати історичні терміни та поняття: «греко-католицька церква», «братство». Характеризувати історичні постаті: Петро Конашевич-Сагайдачний, Йов Борецький, Петро Могила, Василь-Костянтин Острозький, Іпатій Потій, Михайло Рогоза, Іван Федоров.

Література: основна: [3; 4]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. (1 год.)

Завдання для самостійної роботи (2 год.)

Розпізнавати на картосхемі територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, місця основних подій війни. Пояснювати історичні терміни та поняття: «Національно-визвольна війна». Характеризувати історичні постаті: Б. Хмельницький, І. Богун.

Література: основна: [3; 4]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 9. Українські землі в 60 – 80-ті роки XVII ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Розпізнавати на картосхемі території підвладні гетьманам. Характеризувати історичні постаті: І. Виговський, Ю. Хмельницький, П. Тетеря. Характеризувати історичні постаті: Д. Многогрішний, І. Самойлович. Розпізнавати на картосхемі території підвладні гетьманам, території, що перебували під контролем Османської імперії. Пояснювати історичні терміни та поняття: «Руїна». Характеризувати історичні постаті: І. Брюховецький, П. Дорошенко.

Література: основна: [3; 4]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 10. Українські землі наприкінці XVII ст. – у першій половині XVIII ст. (1 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Розпізнавати на картосхемі території підконтрольні гетьману. Характеризувати історичні постаті: І. Мазепа, С. Палій, П. Орлик, І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол.

Пояснювати історичні терміни та поняття: «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи».

Література: основна: [3; 4]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 11. Українські землі у другій половині XVIII ст. Гетьманування К. Розумовського. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Поділи Речі Посполитої. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Характеризувати історичні постаті: К. Розумовський, П. Румянцев, П. Калнишевський.

Пояснювати історичні терміни та поняття: «Задунайська Січ», «паланка», «зимівник», «гайдамаки», «Коліївщина», «опришки». Характеризувати історичні постаті:

Література: основна: [3; 4]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 12. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперії наприкінці XVIII – у п.п. XIX ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Розпізнавати на картосхемі українські губернії у складі Російської імперії.

Пояснювати історичні терміни та поняття: «промисловий переворот», «декабристи», «масонство». Характеризувати історичні постаті: М. Гулак, І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко, М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький, Л. Кобилиця.

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 13. Соціально-економічне життя народу та український національний рух у першій половині XIX ст. (1 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Пояснювати історичні терміни та поняття: «Київська козаччина».

Характеризувати історичні постаті: М. Костомаров, М. Гулак, В. Білозірський

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 14. Культурне життя в українських землях наприкінці XVIII – першої половини XIX ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Пояснювати історичні терміни та поняття: «романтизм». Характеризувати історичні постаті: І. Могильницький, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, П. Гулак-Артемівський, В. Каразін.

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 15. Модернізація українського суспільства у другій половині XIX ст.

Суспільно-політичний рух в Україні в другій половині XIX ст. Наддніпрянська Україна в другій половині Реформи 60 – 70-х рр. XIX ст. (1 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Пояснювати історичні терміни та поняття: «земства», «тимчасовозобов'язані», «урбанізація». Характеризувати історичні постаті: В. Антонович, М. Драгоманов, Б. Грінченко, П. Чубинський

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 16. Національна ідея. Українофільський культурницький і політичний етапи визвольного руху.(2 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Характеризувати історичні постаті: М. Драгоманов.

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 17. Суспільно-політичний рух в Україні у другій половині ХІХ ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (3 год.)

Пояснювати історичні терміни та поняття: «трудова міграція», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія», «Просвіта». Характеризувати історичні постаті: І. Франко, М. Павлик, Ю. Романчук.

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 18. Культурне життя України в другій пол. ХІХ ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Пояснювати історичні терміни та поняття: «професійний театр», «реалізм», «модернізм», «меценат». Характеризувати історичні постаті: І. Мечников, А. Кримський, Д. Яворницький, І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, Л. Українка, І. Франко, М. Старицький, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський, М. Заньковецька, М. Лисенко, С. Гулак-Артемівський, М. Пимоненко, С. Васильківський, А. Кримський, Д. Заболотний, М. Коцюбинський, В. Стефаник, М. Леонтович, С. Крушельницька.

Література: основна [5; 6]; додаткова: [13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 19. Консультація перед іспитом. (2 год.)

Заняття 20. Підсумкова атестація (2 год.)

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

*До кожного завдання подано чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний.
Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав і позначив правильну відповідь.*

Правильне виконання завдання оцінюється в 1 бал.

1. Упродовж якого історико-археологічного періоду з'явилося відтворювальне господарство?

- А палеоліту
- Б мезоліту
- В неоліту
- Г раннього залізного віку

А	Б	В	Г

2. Появу чорної металургії на українських землях пов'язують з племенами

- А кіммерійців
- Б скіфів
- В сарматів
- Г слов'ян

А	Б	В	Г

3. З якого твору наведено уривок?

«...Паче всього — убогих не забувайте, годуйте й подавайте сироті... не давайте сильним погубити людину... гордості не майте в серці і в умі. Старих шануй, як отця, а молодих — як братів. Лжі бережися, і п'янства, і блуду, бо в сьому душа помирає і тіло. А се вам основа всього: страх божий майте вище над усе...»

- А «Слово о полку Ігоревім»
- Б «Руська правда» Ярослава Мудрого
- В «Повчання дітям» Володимира Мономаха
- Г «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона

А	Б	В	Г

4. Виберіть твердження, що стосується діяльності князя Ярослава Мудрого

- А вперше приєднав до Русі Червенські міста
- Б остаточно розбив печенігів, а на місці перемоги побудував Софію Київську
- В за його правління відбулося укладення «Повісті минулих літ»
- Г закріпив вотчинне землеволодіння на Русі

А	Б	В	Г

5. Приєднання Великого князівства Литовського до Польського королівства на «вічні часи», хрещення литовців, одруження князя Ягайла з Ядвігою - це умови

- А Кревської унії
- Б Городельської унії
- В Люблінської унії
- Г Берестейської унії

А	Б	В	Г

6. Як називається ліро-епічний твір про події з життя козаків XVI–XVIII ст., який виконувався мандрівними співцями-музикантами?

- А дума
- Б сказання
- В поема
- Г билина

А	Б	В	Г

7. Вкажіть зміст битви на Синіх Водах

- А поразка князя Свидригайла у боротьбі за збереження Великого князівства Руського
- Б остаточна перемога монголів над руськими князями
- В перша велика перемога литовсько-руського війська над монголами
- Г перемога Московії над ВКЛ у ході Московсько-Литовських війн (перша половина XVI ст.)

А	Б	В	Г

8. Вкажіть центр Руського воєводства у складі Речі Посполитої?

- А Рівне
- Б Луцьк
- В Київ
- Г Львів

А	Б	В	Г

9. Виберіть твердження, яке правильно характеризує термін «братство»:

- А форма організації виробництва, за якою ручна праця поступово замінювалася машинною
- Б православна релігійна й культурно-освітня організація українських міщан, що існувала при церковних парафіях у XV–XVII ст.
- В культурно-освітній гурток у XVII ст., який займався перекладом Святого Письма
- Г спільнота однодумців-студентів Києво-Могилянського колегіуму, які переймалися долею православної церкви в умовах поширення уніатства

А	Б	В	Г

10. Якого часу стосується поява книгодрукування на українських землях

- А перша половина XVI ст.
- Б перша половина XVII ст.
- В друга половина XVI ст.
- Г друга половина XVII ст.

А	Б	В	Г

11. Відповідно до якого договору зображено межі козацької держави на карті?

- А Зборівського
- Б Білоцерківського
- В Віленського
- Г «Березневих статей»

А	Б	В	Г

12. Назвіть держав-учасниць Андрусівського перемир'я

- А Османська імперія і Московія
- Б Швеція і Московія
- В Річ Посполита і Османська імперія
- Г Московія і Річ Посполита

А	Б	В	Г

13. Вкажіть подію, що відбулася у 1710 році

- А Полтавська битва
- Б укладення Конституції Пилипа Орлика
- В заборона козацтва у Речі Посполитій
- Г зруйнування Чортомлицької Січі російськими військами

А	Б	В	Г

14. На якій території України був поширений гайдамацький рух?

- А Правобережжя
- Б Слобожанщина
- В Лівобережжя
- Г Галичина

А	Б	В	Г

15. У результаті якої події відбулося приєднання земель, позначених на карті цифрою 1, до Російської імперії?

- А Першого поділу Речі Посполитої
- Б Другого поділу Речі Посполитої
- В Третього поділу Речі Посполитої
- Г Російсько-турецької війни 1806–1812 рр.

А	Б	В	Г

16. Вкажіть назву першої газети на українських землях, що видавалася українською мовою

- А «Рада»
- Б «Зоря Галицька»
- В «Русалка Дністровая»
- Г «Слово»

А	Б	В	Г

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТЕЙ

До кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Завдання вважається виконаним, якщо вступник правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д) у таблиці.

Правильне виконання завдання оцінюється в 4 бала:

1 бал за кожну правильно встановлену відповідність (логічну пару).

17. Установіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями

1 «панщина»	А	спадкове земельне володіння поширене на Русі
2 «вотчина»	Б	територіальне самоврядне об'єднання людей, у спільному володінні якого були земля та угіддя
3 «магістрат»	В	особиста залежність селянина від феодала
4 «община»	Г	обов'язкова праця кріпака на користь пана в обмін на можливість користуватися частиною землі
	Д	узагальнена назва органів міського самоврядування

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

18. Установіть відповідність між особистістю та сферою діяльності

1	М. Кропивницький	А	театр
2	В. Антонович	Б	музика
3	І. Григорович-Барський	В	архітектура
4	С. Крушельницька	Г	історія
		Д	живопис

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

19. Установіть відповідність між назвою організації та діячами, які до неї належали

1	Кирило-Мефодіївське братство	А	Я.Головацький, І.Вагилевич
		Б	Т.Шевченко, І.Франко
2	Стара громада	В	М.Костомаров, П.Куліш
3	Русько-Українська радикальна партія	Г	І.Франко, М. Павлик
		Д	М.Лисенко, П.Чубинський
4	Руська трійця		

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ПРАВИЛЬНОЇ ПОСЛІДОВНОСТІ

У завданні подано перелік подій, позначених буквами, які потрібно розташувати у правильній послідовності, де перша подія має відповідати цифрі 1, друга – цифрі 2, третя – цифрі 3, четверта – цифрі 4. Завдання вважається виконаним, якщо вступник правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Г) у тесті.

Правильне виконання завдання оцінюється в 3 бала:

- 0 балів** – якщо вступник не встановив або неправильно встановив послідовність,
1 бал – якщо вступник правильно позначив першу або останню подію за хронологією,
2 бала – якщо вступник правильно позначив першу і останню подію,
3 бала – якщо вступник правильно розташував всі події в хронологічному порядку.

20. Установіть послідовність подій про які йде мова в уривках з історичних джерел

А «Засноване політичне товариство „Головна руська рада” – єдиний український національний уряд, що мав обстоювати перед центральним правительством національні і політичні потреби українців»

Б «Того року прилетіла перша ластівка українського національного відродження – невеличка книжка, од якої початок нового українського письменства рахуємо...»

В «Тут же склався гурток із чотирьох душ ... Поїхали Дніпром на могилу Тараса Шевченка ... Молодь дала на могилі Тараса клятву не зраджувати Україні і все життя оддати їй...»

Г «Не допускати ввозу в межі імперії... яких би то не було книг і брошур, що видаються за кордоном на малоросійському наріччі. Друкування і видавання в Імперії оригінальних творів і перекладів на тому ж наріччі заборонити, за винятком історичних документів...»

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

21. Установіть послідовність подій ХІХ ст. на західноукраїнських землях

- А** виникнення товариства «Просвіта»
- Б** видання альманаху «Русалка Дністровая»
- В** скасування кріпацтва
- Г** виникнення першої української політичної партії

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

ЗАВДАННЯ З МНОЖИННИМ ВИБОРОМ

Потрібно обрати ТРИ варіанти відповідей із СЕМИ запропонованих.

Правильне виконання завдання оцінюється в 3 бала:

1 бал за кожну правильну відповідь.

22. Які писемні пам'ятки були створені за часів Русі?

- 1) «Пересопницьке Євангеліє»
- 2) «Слово про закон і благодать»
- 3) «Історія русів»
- 4) «Повчання дітям»
- 5) «Острозька Біблія»
- 6) «Остромирове Євангеліє»
- 7) «Буквар»

1	2	3

23. Які твердження можна використовувати для характеристики економіки Наддніпрянської України у другій половині ХІХ ст.?

- 1) завершення промислового перевороту
- 2) домінуюча роль садівництва та виноградарства
- 3) подолання селянського малоземелля та безземелля
- 4) витіснення іноземного капіталу національним
- 5) домінування аграрного сектора
- 6) початок промислового перевороту
- 7) формування ринку вільнонайманої праці

1	2	3

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. В. А. Смолій, В. С. Степанков. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2007. – 222 с.
2. Лях Р., Темірова Н. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2003.-192 с.
3. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2005. -280 с.
4. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2005. -256 с.
5. Турченко Ф., Марокко В. Історія України: Підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2005.-352 с.
6. Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1914-1939: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2002. - 352 с.
7. Кульчицький С, Шаповал Ю. Історія України (1914-1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2003. – 304 с.
8. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914-1939: 10 кл.: Навч. посіб. - К.: А.С.К., 2003.-352 с.
9. Турченко Ф. Новітня історія України (1939 - початок ХХІ ст.): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2006. - 384 с.
10. Кульчицький С, Шаповал Ю. Історія України (1939-2001): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2005. - 320 с.
11. Гупан Н. М., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. - К.: А.С.К., 2007.-384 с.

Додаткова:

12. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб./3-тє вид., вип., доп. - К.: Академвидав, 2007. - 688 с.
13. Даниленко В. М., Гирич І. Б., Рибак І. М., Силенко В. А. Історія України: Навч. посіб./ К.: «Літера ЛТД», 2015.-335с.
14. Буштрук О.В. Історія України: Навч. посіб./Харків: Українська книжкова мережа, 2009. - 269 с.
15. Т. Ю. Земерова, І. М. Скирда. Експрес-контроль. вид. Ранок, 2011. – 67с.